

**КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»**

СХВАЛЕНО

Протокол Вченої ради КВНЗ
«Харківська академія неперервної
освіти»
№ 6 від 29.12.2025

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ КВНЗ «Харківська
академія неперервної освіти»
№ 109 від 29.12.2025

**Освітня програма підвищення кваліфікації
педагогічних працівників
закладів загальної середньої освіти
(учителі/викладачі географії)**

**«НАВЧАННЯ ГЕОГРАФІЇ В НУШ: ФОРМУЄМО ЦІЛІСНУ
КАРТИНУ СВІТУ»**

***«TEACHING GEOGRAPHY AT NUS:
FORMING A COMPREHENSIVE VIEW OF THE WORLD»***

РЕКОМЕНДОВАНО

Протокол засідання
кафедри сучасних методик навча
26.12.2025 № 4

Харків – 2025

Розробник: Комунальний вищий навчальний заклад «Харківська академія неперервної освіти» (Грінченко О.І., старший викладач кафедри сучасних методик навчання (секція природничо-математичних дисциплін Комунального вищого навчального закладу «Харківська академія неперервної освіти»))

Напрямок підвищення кваліфікації: Сучасні підходи до навчання в Новій українській школі.

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (наказ МОНУ від 12.10.2022 р. № 904

Термін дії програми: з 01.01.2026 до 31.12.2028 року

Рецензенти:

Прасул Ю.І., заступник декана з навчально-методичної роботи факультету геології, географії, рекреації і туризму Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, доцент, канд. геогр. наук

Саввіч О.М., методист Центру методичної та аналітичної роботи, магістр, методист вищої категорії, тренер НУШ, супервізор

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми зумовлена впровадженням Державного стандарту базової середньої освіти (2022), який орієнтує освітній процес на компетентнісний підхід, формування наскрізних умінь, розвиток наукового світогляду учнів та інтеграцію цифрових освітніх технологій у навчання. У цих умовах географічна освіта потребує не лише оновлення змісту, а й переосмислення методик навчання, форм організації освітнього процесу та підходів до оцінювання результатів навчання.

Особливої актуальності набуває питання забезпечення якості освіти, ефективного викладання географії в умовах зростання ролі самостійної та дослідницької діяльності учнів, цифровізації освітнього процесу, поширення дистанційного/змішаного навчання. Використання сучасних технологій і методик відкриває нові можливості для підвищення навчальної мотивації учнів та формування в них наукової картини світу. Перед учителем/учителькою географії стоїть завдання викликати в учнів цікавість і захоплення світом та його людьми, глибоке розуміння основних фізичних і суспільних процесів на Землі, сформувані географічні компетентності, просторову уяву та мислення.

Зміст програми «Навчання географії в НУШ: формуємо цілісну картину світу» спрямований на формування в педагогів цілісного бачення сучасного освітнього середовища, оволодіння практичними інструментами та методиками їх використання у викладанні географії відповідно до вимог Державного стандарту, і, як наслідок, на підвищення якості географічної освіти в сучасних умовах.

Цільова група. Учителі географії закладів загальної середньої освіти, викладачі ЗП(ПТ)О, ЗФПО, які потребують оновлення знань (за новими Державними стандартами/модельними програмами), прагнуть вдосконалити свої професійні компетентності у сфері навчання географії в НУШ.

Обсяг (тривалість). Програма розрахована на 36 академічних годин (1,2 кредита ЄКТС). Передбачено проведення 31% лекційних занять, 53 % практико-орієнтованих видів робіт, а також 11% самостійної роботи та контрольні заходи 5 %.

Особливості реалізації програми.

Програма реалізується як інтенсивний курс протягом 1 місяця. Проведення навчальних занять забезпечують викладачі КВНЗ «ХАНО» та педагоги, які володіють методиками та прийомами ефективного навчання географії в сучасних умовах.

Навчальний процес організовується з поєднанням синхронних та асинхронних форм роботи, що забезпечує гнучкість навчання, доступність матеріалів і можливість індивідуальної освітньої траєкторії для кожного слухача, що особливо важливо в умовах складної безпекової ситуації.

Синхронна складова (онлайн-заняття, консультації) спрямована на обговорення ключових теоретичних положень, демонстрацію цифрових інструментів, аналіз педагогічних кейсів та обмін професійним досвідом. Асинхронна складова передбачає самостійне опрацювання слухачами навчальних матеріалів, виконання запропонованих практичних завдань, підготовку до підсумкового тестування.

Особлива увага приділяється організації зворотного зв'язку. Для чого використовуються цифрові платформи, месенджери, форум навчального курсу, інтерактивні опитування, спільні документи, що дозволяє оперативно відстежувати навчальний прогрес слухачів, підтримувати їхню мотивацію та залученість.

Науково-педагогічні та педагогічні працівники Харківської академії неперервної освіти можуть реалізовувати Програму повністю або частково (з можливістю змін до 30% змісту за умови дотримання державних вимог до підвищення кваліфікації педагогічних працівників).

Форма підвищення кваліфікації. Інституційна (очна, дистанційна або змішана).

Мета підвищення кваліфікації. Удосконалення професійних компетентностей учителів географії, необхідних для організації навчання, виховання та розвитку учнів відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» та підвищення якості географічної освіти.

Завдання підвищення кваліфікації:

- поглибити й розширити знання вчителів/викладачів географії з теорії і практики навчання для реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа»;
- удосконалити професійні компетентності вчителів/викладачів географії щодо моделювання змісту географічної освіти, використання сучасних ефективних методик і технологій навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти;
- поглибити й розширити уміння педагогічних працівників щодо організації освітнього процесу на уроках географії відповідно до вимог державних стандартів освіти.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться.

Удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей відповідно до професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти» в межах професійної діяльності вчителя географії:

- А2. Предметно-методичної;
- Г3. Оцінювально-аналітичної.

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

За результатами навчання слухачі оволодіють знаннями та набудуть (удосконалять) уміння та навички щодо:

- теорії і практики навчання для реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа»;
- моделювання змісту географічної освіти, використання сучасних ефективних методик і технологій навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти;
- організації освітнього процесу на уроках географії відповідно до вимог державних стандартів освіти.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації

Для оцінювання успішності навчання використовуються такі форми:

- вхідне діагностування, яке передбачає анкетування слухачів з важливих питань змісту та методики навчання географії;
- поточне оцінювання (обговорення кейсів, виконання практичних вправ тощо);
- підсумкове оцінювання (виконання тестових завдань за змістом навчальних занять).

Для отримання документа про підвищення кваліфікації слухач має подолати встановлений прохідний поріг успішності (65% правильно виконаних завдань).

Документ про підсумки підвищення кваліфікації: свідоцтво про підвищення кваліфікації.

Вартість:

- для педагогічних працівників всіх категорій та керівників закладів освіти, що фінансуються з місцевих бюджетів Харківської області, навчання здійснюється безкоштовно;
- для працівників закладів освіти державної та приватної форм власності, працівників закладів інших, крім освіти, галузей, та інших регіонів – платна послуга, вартість якої визначена «Переліком освітніх послуг КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», що розміщений на сайті Академії (<http://edu-post-diploma.kharkov.ua/>).

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено проведення інтерактивних лекційних занять. Особливістю пропонованих практичних занять є широке використання цифрових ресурсів, а також обговорення та розв'язування професійних кейсів тощо.

Самостійна робота передбачає опрацювання додаткових джерел, роботу з цифровими ресурсами, створення дидактичних матеріалів, виконання завдань для самоперевірки.

Підсумковими заходами є самооцінювання слухачами виконаних практичних завдань, що сприятиме аналізу засвоєння матеріалу й формуванню навичок систематизації та аналізу отриманих знань.

Зміст програми складається з 3 модулів та 13 взаємопов'язаних тем. На етапі завершення навчання за Програмою слухачі складають підсумковий тест із 15 питань. Максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники, — 15 балів. Успішним вважається результат проходження тесту на 65 %. Учасники, які успішно пройшли навчання та склали підсумковий тест, отримують свідоцтво.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає 36 год, з них: 11 год — лекційні заняття, 19 год — практико-орієнтовані заняття, 4 год — самостійна робота, 2 год — контрольні заходи.

Навчально-тематичний план

№ теми	Назва навчальних тем	Кількість годин				Усього
		Лекції ї	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	
МОДУЛЬ 1. Організація освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти						
1.1.	Реалізація державних стандартів та модельних навчальних програм у освітній діяльності учителя географії	1	1	2		4
1.2	Нормативно-правове забезпечення діяльності вчителя ЗЗСО	1	1			2
1.3	Педагогічна діяльність учителя як складова внутрішньої системи забезпечення якості освіти	2				2
1.4	Психолого-педагогічні умови організації освітнього процесу в НУШ	1	1			2
1.5	Здоров'я як безцінне надбання: ставлення, відповідальність, дії	1	1			2
1.6	Цифрові технології на уроці географії: інноваційні інструменти та нові можливості		2			2
	Разом за модулем	6	6	2		14
МОДУЛЬ 2. Освітній процес з математики в умовах сьогодення						
2.1.	Дизайн та технології сучасного уроку географії: від ідеї до результату	1	1			2
2.2.	Практичні форми навчальної діяльності на уроках географії		2			2
2.3	Географічна картина світу: компетентності, навички і цінності	1	1			2
2.4	SMART-компетентності в географічній освіті: інструменти для розвитку «Soft skills»		2			2
2.5	Реалізація ідей сталого розвитку в географічній освіті	1	1			2

№ теми	Назва навчальних тем	Кількість годин				
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
2.6	Система підготовки до НМТ(ЗНО) з географії: корисні лайфхаки		2			2
2.7	Оцінювання навчальних досягнень учнів з географії у Новій українській школі	1	1	2		4
	Разом за модулем	4	10	2		16
МОДУЛЬ 3. Організаційний						
4.1.	Настановне заняття. Вхідне опитування	1	1			2
4.2.	Конференція з обміну досвідом.		2			2
	Разом за модулем	1	3			4
	Підсумкові заходи				2	2
	Усього:	11	19	4	2	36

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. Організація освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти

Тема 1.1. Реалізація державних стандартів та модельних навчальних програм у освітній діяльності учителя географії

Місце географії у навчально-виховному процесі закладів загальної середньої освіти України. Географічний складник природничої освітньої галузі. Роль географічної освіти в реалізації мети і компетентнісного потенціалу природничої освітньої галузі.

Модельні навчальні програм курсу «Географія» як інструменти формування в учнів/учениць предметної географічної та розвиток усіх ключових компетентностей. Структура та зміст модельних програм курсу «Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти. Обов'язкові результати навчання учнів і їх відображення у модельних програмах.

Створення навчальної програми з географії на основі модельної навчальної програми. Академічна свобода вчителя у виборі форм, методів і засобів навчання. Сучасний освітній простір з географії.

Практикум. Моделювання навчальної програми на основі вільного вибору видів навчальної діяльності.

Підручники та навчально-методичні комплекси з географії нового покоління, їх використання у освітньому процесі.

Тема 1.2. Нормативно-правове забезпечення діяльності вчителя ЗЗСО

Правова компетентність педагога як система правових знань, переконань, навичок у професійно-педагогічній діяльності.

Специфіка ієрархії законодавства України. Законодавчі акти, що закріплюють право на освіту та регулюють суспільні відносини в галузі освіти.

Закони України: «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту». Права і обов'язки учасників освітнього процесу та регулювання трудових відносин в освітній галузі. Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану». Особливості умов праці в умовах війни, особливості розірвання трудового договору, особливості встановлення та обліку робочого часу, оформлення простою.

Нормативно-правові акти, що закріплюють питання дистанційного навчання у закладі загальної середньої освіти. Огляд нових нормативно-правових актів. Корисні Інтернет-ресурси для вчителів.

Практикум: Засвоєння структури правових актів України у сфері освіти «Ієрархія законодавства – будуємо піраміду». Кейси з шкільної практики «Права та обов'язки».

Тема 1.3. Педагогічна діяльність учителя як складова внутрішньої системи забезпечення якості освіти

Теоретичні та правові основи забезпечення якості освіти в Україні.

Сутність понять якості освіти та якості освітньої діяльності, їх єдність і багатокomпонентність.

Інструменти, процедури та заходи забезпечення і підвищення якості освіти. Побудова внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

Інституційний аудит закладів загальної середньої освіти. Норми і правила педагогічної діяльності педагогічних працівників.

Складники освітнього процесу. Розбудова ефективної внутрішньої системи забезпечення якості освіти на засадах академічної доброчесності.

Педагогічна діяльність як складова внутрішньої системи забезпечення якості освіти, її вплив на якість результатів навчання здобувачів освіти

Тема 1.4. Психолого-педагогічні умови організації освітнього процесу в НУШ

Психолого-фізіологічні та інші індивідуальні особливості учнів підліткового віку та їх урахування в організації освітнього процесу. Принцип наступності для базової середньої освіти та психологічні механізми соціалізації та саморозвитку особистості учнів в сучасному освітньому просторі. Спілкування як провідна діяльність учнів підліткового віку та його урахування в організації освітнього процесу.

Фізичний, психічний, соціальний і духовний розвиток особистості та реалізація творчого потенціалу учнів. Стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки та Я-концепції в цілому. Розвиток емоційного інтелекту учасників освітнього процесу. Розвиток критичного мислення й нестандартного розв'язування проблем. Індивідуальна освітня траєкторія учня: принципи побудови та планування. Становлення цілеспрямованої мотиваційної активності суб'єкта учіння.

Нові соціально-професійні ролі вчителя НУШ: фасилітатор, тьютор, коуч. Особистісна готовність педагога до змін у контексті реалізації змісту Концепції НУШ. Роль учителя Нової української школи у створенні учнівської спільноти, розвитку демократичних цінностей, встановленні правил взаємодії, розвитку лідерства й навичок співпраці. Розвиток конфліктологічної компетентності вчителя та медіація в освітній діяльності. Створення психологічно безпечного освітнього середовища. Запобігання булінгу. Суб'єктивне благополуччя як критерій адаптованості учасників освітнього процесу в освітньому просторі.

Психологічні засади розвитку професійних компетентностей вчителя НУШ. Здатність до особистісної саморегуляції емоційних станів і почуттів. Розвиток психологічної стійкості й резильєнтності. Готовність до психолого-соціальної самопідтримки та підтримки учасників освітнього процесу в кризових ситуаціях.

Практикум. Моделюючі вправи на застосування практичних кейсів регуляції емоційних станів.

Тема 1.5. Здоров'я як безцінне надбання: ставлення, відповідальність, дії

Здоров'я – неодмінна умова щастя людини, цінність, що потребує уважного ставлення, особистої відповідальності та активних дій для його збереження і зміцнення. Здоров'я як результат взаємодії людини з середовищем.

Здоров'язбережувальна компетентність у переліку трудових функцій професійного стандарту вчителя. Формування ціннісно-мотиваційної сфери учителів та учнів щодо здорового способу життя, культури здоров'я. Забезпечення наступності у формуванні здоров'язбережувальної компетентності молодого покоління між усіма ланками освіти.

Норми здорового способу життя, обґрунтовані наукою, та особливості їх дотримання. Вибір здорового способу життя, як прояв відповідальності за своє здоров'я. Роль позитивного мислення й оптимізму у підтримці здоров'я.

Практикум. Індивідуальна робота з чеклистом. Робота в групах «Аналіз ситуації», підготовка рекомендацій батькам.

Партнерські відносини школи та родини у формуванні здорового способу життя у незвичних умовах на засадах національних і загальнолюдських цінностей.

Тема 1.6. Цифрові технології на уроці географії: інноваційні інструменти та нові можливості

Цифрові технології, ресурси та сервіси: означення, класифікація, функціонал. Цифрові освітні ресурси та цифрові дидактичні матеріали. Класифікація цифрових освітніх ресурсів за призначенням. Переваги цифрових дидактичних матеріалів.

Призначення та види цифрових інформаційних ресурсів для навчання географії. Загальні вимоги до цифрових географічних освітніх ресурсів.

Означення та типи цифрового освітнього контенту. Інструментарій для створення цифрового освітнього контенту різних типів: рекомендації для ефективного вибору та використання. Трансформація педагогом наявного цифрового контенту з однієї форми представлення в іншу.

Приклади створення цифрового контенту для уроку географії: цифрові робочі аркуші, карти, тести, інфографіка та ін.

Практикум. Робота з цифровими сервісами та застосунками відповідно до запитів педагогів.

МОДУЛЬ 2. Освітній процес з фізики в умовах сьогодення

Тема 2.1. Дизайн та технології сучасного уроку географії: від ідеї до результату

Загальна характеристика компетентісно орієнтованого уроку географії. Принципи організації та побудови інноваційного уроку географії.

Принципи універсального дизайну в навчанні: залучення, представлення, взаємодія. Сходи універсального навчального дизайну уроку: мета, варіативність, оцінювання, методи, викладання, рефлексія. Сучасний урок географії в контексті універсального дизайну навчання.

Формулювання навчальних цілей уроку географії за SMART-методикою. Очікуваний результат, урахування можливості використання різних ресурсів і форматів, орієнтація на доступність для всіх учнів.

Відбір змісту уроку відповідно до визначеної мети та очікуваних результатів навчання.

Визначення етапів уроку (мотиваційний, операційно-діяльнісний, рефлексивний) та дидактичних завдань до них.

Візуальний та просторовий дизайн уроку географії. Особливості географічного контенту. Адаптація уроку для учнів з особливими освітніми потребами. Ефективність сучасного уроку географії.

Практикум. Визначення SMART-мети та створення дизайну уроку географії.

Тема 2.2. Практичні форми навчальної діяльності на уроках географії

Принцип прикладної функціональності географічної освіти. Практичні методи, прийоми, ідеї, форми роботи на уроках географії. Тематика досліджень, проєктів, практичних та інших робіт.

Практичні роботи як форма навчальної роботи школярів. Практичні роботи в курсі «Географія». Види практичних робіт. Тренувальні та підсумкові роботи. Алгоритм проведення практичних робіт. Критерії оцінювання практичних робіт.

Дослідження на уроках географії. Дослідницька діяльність учнів. Тематика досліджень з географії. Алгоритм проведення досліджень. Презентація та захист дослідницьких робіт.

Практикум. Відбір і моделювання практичних форм навчальної діяльності на уроках географії.

Створення моделей, розв'язання проблемних завдань, екскурсії, проєктна діяльність як активні види навчальної діяльності на уроках географії.

Тема 2.3. Географічна картина світу: компетентності, навички і цінності

Географічна картина світу як цілісне розуміння геосистем різного рівня.

Уміння описувати, пояснювати географічні явища, використовувати термінологію. Застосування математичних методів і моделей для географічних задач. Робота з геоінформаційними системами, цифровими даними, інтернет-ресурсами. Розуміння взаємодії природи і суспільства, відповідальне ставлення до ресурсів планети. Обізнаність у геополітичних процесах, розуміння глобальних проблем. Здатність самостійно здобувати знання.

Читання і аналіз карт для визначення розміщення та властивостей об'єктів і явищ. Аналіз даних, прогнозування і пошук рішень для екологічних і соціальних проблем. Використання географічних знань у професійній діяльності.

Відповідальне ставлення до природних багатств і їх бережливе використання. Розуміння єдності природних процесів та людської діяльності. Усвідомлення глобальних викликів та ролі кожної людини в їх вирішенні.

Розуміння взаємозв'язків в географічній оболонці та розвиток здатності мислити просторово та діяти свідомо і ефективно в навколишньому середовищі.

Практикум. Визначення ключових компетентностей та наскрізних умінь, що формуються на уроках географії.

Тема 2.4. SMART-компетентності в географічній освіті: інструменти для розвитку «Soft skills»

SMART-суспільство як нова якість суспільства. SMART-освіта та її можливості. Сучасні освітні технології як рушійна сила, яка впливає на ефективність системи освіти.

Поняття soft skills (м'яких навичок). Значення soft skills в сучасному суспільстві. Приклади м'яких навичок. Soft Skills «4к»: креативність, критичне мислення, кооперація, комунікаційні навички. Розвиток soft skills на уроках географії.

Використання комп'ютерних моделей та технології SMART у навчальному процесі. Можливості SMART. Штучний інтелект в освіті.

Дидактичні можливості SMART-технологій.

Практикум. Використання інтерактивних карт, географічних ігор та квестів, віртуальних екскурсій на уроках географії.

Проведення проектних робіт учнів з використанням різних пошукових систем.

Тема 2.5. Реалізація ідей сталого розвитку в географічній освіті

Сталий розвиток як концепція, що поєднує економічні, соціальні та екологічні аспекти для забезпечення гармонійного майбутнього людства. Реалізація цілей навчання у рамках освіти в інтересах сталого (збалансованого) розвитку як складова вимог до освіченості учнів, що визначені Державним стандартом базової середньої освіти.

Особливості вивчення питань сталого розвитку, пошук шляхів гармонізації взаємовідносин людського суспільства й природи у змісті сучасної шкільної географічної освіти.

Соціальні та педагогічні чинники формування ключових компетентностей, які мають важливе значення для життя за принципами сталого розвитку. Підпорядкування задоволення потреб людини принципам сталого розвитку.

Практикум. Питання досягнення сталого розвитку, ефективного управління та обґрунтованого прийняття рішень у змісті географічної освіти.

Тема 2.6. Система підготовки до НМТ(ЗНО) з географії: корисні лайфхаки

Українська модель зовнішнього незалежного оцінювання. Національний мультипредметний тест (НМТ) і його особливості. Географія як предмет на вибір НМТ. Програма ЗНО з географії. Розподіл завдань сертифікаційної роботи. Складність і розподільча здатність тестових завдань.

Підсумки сесій ЗНО (НМТ) з географії попередніх років. Загальні висновки щодо результатів виконання завдань сертифікаційної роботи.

Алгоритм планування та особливості підготовки учнів до складання тесту у форматі ЗНО (НМТ) з географії поточного навчального року.

Практикум. Аналіз тестових завдань сертифікаційних робіт попередніх років.

Тестування як засіб підвищення ефективності процесу навчання і контролю. Основні поняття та категорії тестування. Формати тестових завдань. Етапи розробки валідного тесту та створення тестових завдань.

Корисні Інтернет-ресурси для ефективної організації підготовки учнів.

Тема 2.7. Оцінювання навчальних досягнень учнів з географії у Новій українській школі

Вимоги Закону України «Про повну загальну середню освіту» щодо оцінювання результатів навчання учнів. Рекомендації щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти. Види оцінювання на уроках географії в базовій школі. Поточне (формувальне), його місце в освітньому процесі (усне опитування, тестування, самостійні, практичні роботи, творчі роботи, дослідження, захист проєктів і власних (групових) досліджень тощо). Само- і взаємооцінювання як засоби стимулювання пізнавальної активності учнів.

Підсумкове оцінювання його місце в освітньому процесі (усні та письмові роботи, тести, бесіди тощо). Частотність та процедура проведення оцінювання. Семестрове оцінювання за групами результатів.

Очікувані результати навчання як об'єкти перевірки й оцінювання. Засвоєння теоретичних знань, сформованість практичних умінь, навичок та цінностей, досвід дослідницької і творчої діяльності як результати навчальної діяльності учнів. Орієнтири оцінювання, визначені Державним стандартом базової загальної середньої освіти. Критерії оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів НУШ (природнича освітня галузь).

Практикум: Розробка компетентнісних завдань для підсумкова робота з географії.

МОДУЛЬ 3 Організаційний

3.1. Наставове заняття. Вхідне діагностування

Ознайомлення слухачів з організацією, змістом та умовами проведення навчальних занять курсів. Надання рекомендацій щодо активного навчання, а також підготовки до підсумкового тестування й конференції з обміну досвідом.

Анкетування та вхідне діагностування слухачів курсів підвищення кваліфікації.

3.2. Конференція з обміну досвідом

Обговорення актуальних питань методики навчання географії в сучасних умовах. Виклики та шляхи їх подолання: як нам це вдається!

Аналіз професійних ситуацій з практики слухачів курсів.

Підсумкове тестування

Виконання слухачами курсів завдань підсумкового тестування з використанням онлайн-платформ.

Практичні роботи

(зазначенні у відповідних темах за навчально-тематичним планом).

Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

1. Розробити 1 розділ (на вибір) навчальної програми одного із курсів шкільної географії на основі модельної програми.
2. Дослідити ресурси платформи «Освіта для життя»: концепцію природничої освітньої галузі, путівник «Як оцінювати в Новій українській школі. Природнича освітня галузь».
3. Розробити завдання (4-6) різних типів для підсумкового оцінювання за групами результатів одного із курсів шкільної географії.
4. Виконати запропоновані завдання для самоперевірки.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>
2. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>
4. Інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів/інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2025/2026 навчальному році». URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/93000/
5. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>
6. Модельні навчальні програми для 5-9 класів Нової української школи (запроваджуються поетапно з 2022 року) URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoi-ukrainskoi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>
7. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти». URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-z-akladu-zahalnoi-serednoi-osvity>
8. Рекомендації щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvannya-rezultativ-navchannia>

9. Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/2024/09.08.2024/typova-osvitnya-prohrama-dlya-5-9-klasiv-zzso-1120-vid-09082024.pdf>

Основна література

1. Грінченко О. І., Саввіч О. М. Інтеграція питань сталого розвитку в зміст шкільної географічної освіти. Реалізація цілей сталого розвитку в контексті концептуальних перетворень освітньої системи України: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Харків, 19–20 грудня 2024 року). – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2024. – С. 84-89.
2. Каталог компетентнісних робіт для НУШ : Методичний навігатор. Природнича освітня галузь (ПРО). Географія. URL: <https://surl.li/qcswig>
3. Нова українська школа: путівник для вчителя 5–6 класів : навчально-методичний посібник / за ред. А. Л. Черній; відп. за вип. В. М. Салтишева. Рівне : РОППО, 2022. 168 с.
4. Нові вимоги, підходи до оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та його функції: методичні рекомендації [Електронне видання] / А.С. Остапенко, Ю.А. Посмітна, О.І. Грінченко, О.В. Григорович, С.В. Клімова, З.І. Кравченко, О.О. Моліна, Л.Ю. Огньова, Ю.В. Радченко, О.О. Румянцева-Лахтіна, О.М. Саввіч, Л.А. Синиця, С.Б. Ставицький, С.Г. Федченко, Г.С. Яценко.; за заг. редакцією Л.Д. Покроєвої. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2024. – 84 с.
5. Офіційний звіт про проведення НМТ у 2025 році. Том 2. URL: https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2025/09/NMT_2025-Zvit-Tom-II_.pdf
6. Природа України. URL: <https://nature.land.kiev.ua/>
7. Природнича освітня галузь: Як оцінювати в Новій українській школі. Методичний посібник URL: https://osvita.ua/doc/files/news/956/95604/Prirodnicha_osvitnya_galuz.pdf
8. Природно-заповідний фонд України. URL: <https://wownature.in.ua/>
9. Програма ЗНО з географії. URL: <https://testportal.gov.ua/proggeo/>
10. Роз'яснення щодо окремих питань оцінювання результатів навчання відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти Додаток до Листа МОНУ URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/uploads/public/67d/44e/c61/67d44ec61e945882496290.pdf>

Додаткова література

1. Бойко В. М. Географія (рівень стандарту): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти / В. М. Бойко, Ю. С. Брайчевський, Б. П. Яценко. - Київ; Ірпінь: ТОВ «Видавництво «Перун», 2024. - 256 с .
2. Довгань Г. Д. Географія : підруч. для 6 класу закл. загал. серед. освіти / Г. Д. Довгань. — Харків : Вид-во «Ранок», 2023. — 288 с.
3. Довгань Г. Д. Географія : підруч. для 7 класу закл. загал. серед. освіти / Г. Д. Довгань. — Х. : Вид-во «Ранок», 2024. — 320 с.
4. Довгань Г. Д. Географія : підруч. для 8 класу закл. загал. серед. освіти. / Г. Д. Довгань. — Харків : Вид-во «Ранок», 2025. — 320 с.
5. Довгань Г. Д. Географія : підруч. для 9 класу закл. загал. серед. освіти / Г. Д. Довгань, С. Л. Капіруліна. — Харків : Вид-во «Ранок», 2025. — 418 с.
6. Кобернік С. Г. Географія : підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти / С. Г. Кобернік, Р. Р. Коваленко. — Кам'янець-Подільський : Видавництво Абетка, 2023. — 272 с.
7. Кобернік С. Г. Географія : підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти / С. Г. Кобернік, Р. Р. Коваленко. — Кам'янець-Подільський : Видавництво Абетка, 2024. — 272 с.

